

IV. Fejezet

Mindenki tudja, hogy bizonyos dolgokat nem lehet megvalósítani,

míg nem jön valaki, aki erről nem tud, és megvalósítja.

(Albert Einstein)

A 2008-as Képzésfejlesztési Tervben szereplő, célokként megjelölt képzések kari vállalásai lényegében megvalósultak, sőt az egyre nehezedő külső körülmények ellenére újabb képzések is indultak. A már működő szakirányú továbbképzések mellett, egy TÁMOP pályázatnak köszönhetően, 2011-ben a kar sikeresen engedélyeztetett három újabb képzést: Addiktológiai konzultáns, Munkaerőpiaci tanácsadó, Közösségi animátor.

A nyelvi és szaknyelvi képzést segítő akkreditáltatta a kar 2011-ben új nyelvvizsgaközpontját, a LEXINFO Nyelvvizsgaközpontot, amely ezen a területen Magyarország keleti részének elsőként akkreditált nyelvvizsgahelye lett.

Szintén a nyelvoktatás fejlesztését szolgálta az az egyetemi pályázat, amely „Szak – nyelv – tudás” elnevezéssel valósult meg, és amelynek keretében a karon is átadásra került egy korszerűen felszerelt, multifunkcionális, az online és a blended learning lehetőségeit is kihasználó nyelvi labor.

2012-ben a kar sikeresen akkreditáltatta a Szociális és Ifjúsági Munka felsőoktatási szakképzést, amelyet elsőként a 2013/14-es tanévben

indíthatott. Ezzel egy teljesen új, korábban nem létező képzési forma valósult meg az intézményben. Az engedélyeztetés érdekessége volt, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság Magyarországon mindössze három intézmény kérelmét tartotta szakmailag megalapozottnak és indíthatónak, köztük karunk szakindítási anyagát, a MAB döntés ellenére azonban az Oktatási Hivatal minden kérelmező számára kiadta a szak indításához szükséges engedélyt.

Az elmúlt év sikere, hogy a MAB engedélyezte az Egészségügyi Szociális Munka mesterszak angol nyelvű képzésének indítását, amelyet a kar 2016 szeptemberétől szeretne indítani, elsősorban külföldi hallgatók számára. Az indításhoz nagyban hozzájárult az a TÁMOP pályázat, amely 2012 első félévében indult el a karon, és amelynek témája az idegen nyelvű képzések előkészítése digitális tananyagfejlesztéssel volt. A projekt keretében 17 oktató angol nyelvi kompetencia fejlesztése, és 13 oktató elektronikus tananyagfejlesztői továbbképzése valósult meg. Kidolgozásra került 10 digitális tananyag angol és magyar nyelven, amelyek a kar valamennyi képzésében hasznosíthatóak. A program keretében készült el az egészségügyi szociális munka mesterszak és az ápoló alapszak angol nyelvű curriculumja is.

Az egészségtudományi területen, a különböző szintű képzések átjárhatóságának megteremtése és a gyakorlat fejlesztése érdekében 2013 tavaszán indult el a karon egy újabb TÁMOP program, amelynek keretében megvalósult a képzések közötti átjárhatóság megteremtése az OKJ ápoló és a BSc ápoló, illetve a mentőápoló – mentőtiszt képzési programok között.

A pályázat másik eleme a mentorápoló képzés tematikájának kidolgozása volt, melynek bázisát az alapszakon és mesterszakon végzett egykori hallgatók képezik, akik a képzés során alkalmassá váltak egy átfogó, intézményszintű gyakorlat szervezésére, koordinálására, valamint ennek módszertani megtervezésére és kidolgozására.

A 2011-es év kiemelkedő eseménye volt az az ünnepélyes tanácsülés és konferencia, amely a kar Egészségügyi Szervező képzésének huszadik évfordulóját köszöntötte. Az ünnepségen Prof. Dr. Paragh György az

Orvos-és Egészségtudományi Centrum elnöke is köszöntötte a szakot és méltatta az eddig elért sikereket. Az ünnepségen került sor a Bordás Istvánról elnevezett szaktanterem átadására is, amelyet Dr. Jávor András, a NEFMI államtitkára avatott fel.

Az elmúlt években a kar több elismerésben is részesült. Az eddigi, 20 éves múltra visszatekintő szoros és sikeres együttműködés elismeréseképpen a Magyar Vöröskereszt, fennállásának 130 éves jubileuma alkalmából Vöröskereszt Munkáért Elismerő Oklevelet adományozott az intézménynek. A Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete 30 éves évfordulója alkalmából, a fogyatékkal élő emberek érdekében végzett tevékenységéért Elismerő Oklevélben részesítette a kart.

2014-ben újabb strukturális változások következtek be a Debreceni Egyetemen, mivel az év elejétől életbelépő új jogszabályok alapján megszűnt a 2000-es integráció során kialakított centrumrendszer. Ez egyben azt is jelentette, hogy egyes feladatok egyetemi-központi szintre kerültek, más feladatokat azonban a karoknak kellett átvenniük. Éppen ezért az oktatási, oktatásszervezési és tudományos feladatok még hatékonyabb megvalósítása érdekében, az elmúlt években a Kari Tanács három új tanszék létrehozásáról döntött, így jött létre az Egészségtudományi Intézetben belül az Ápolástudományi, illetve a Szociális-és Társadalomtudományi Intézet keretében a Szociális Munka Tanszék, valamint az elmúlt évben a Gerontológia Tanszék.

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának tanszéki struktúrája és tanszékvezetői, 2014-ben

Ápolástudományi Tanszék	Dr. Sárvány Attila
Egészségügyi Informatikai Tanszék	Dr. Ködmön József
Elméleti Egészségtudományi Tanszék	Dr. Kalapos István
Gerontológia Tanszék	Dr. Semsei Imre
Pszichológiai Tanszék	Dr. Kiss János
Sürgősségi és Oxiológiai Tanszék	Dr. Lőrincz István
Szociális Munka Tanszék	Dr. Szoboszlai Katalin
Társadalomtudományi Tanszék	Dr. Fábrián Gergely
Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék	Dr. Kósa Zsigmond

Az intézetek vezetésében is változások történtek, az Egészségtudományi Intézet vezetője Dr. Ködmön József lett, a Szociális és Társadalomtudományi Intézet vezetését néhány évig Dr. Kiss János látta el, majd dékánhelyettesi kinevezését követően, 2014-ben a vezetést Rusinné Dr. Fedor Anita vette át.

Rusinné Dr. Fedor Anita

Gyakorlati képzés

A kar alapképzései különösen gyakorlatorientált képzések, amelyek minden szak esetében modulárisan építkeznek. A karon több szaktanterem, számítástechnikai terem áll a képzés rendelkezésére, amelyek a gyakorlati képzés első terepei. Legújabb fejlesztésként a karon már elérhető az Eduroam wi-fi rendszere is, amelyet mind az oktatók, mind a hallgatók ingyenesen használhatnak.

A szaktantermekben folyó munka készíti elő az egészségügyi, illetve a szociális intézményekben végzett gyakorlati oktatást.

Ápoló képzés

Az ápolási szaktanteremben lehetőség nyílik a holisztikus ápolástudományt és gyakorlatot magas szinten elsajátító tudományosan képzett felsőfokú végzettségű szakemberek képzésére.

Itt a hallgatók elsajátíthatják az ápolás-gondozás alapelveit, alapvető ismereteit, hogy alkalmassá váljanak a feladatok önálló, pontos és szakszerű elvégzésére, dokumentálására és team munkára az egészségügyi ellátáson belül.

Az ápolási szaktanterem célja:

Az Ápoló szakirányon a képzés lényeges követelménye, hogy a hallgatók klinikai, illetve alapellátási területen színvonalas egészségügyi szakismeretekkel, korszerű gyakorlati felkészültséggel és általános műveltséggel rendelkezzenek. Tudásuk révén az ápolástudomány elméleti és gyakorlati vonatkozásainak fejlesztésével tökéletesíthetik az ápolási ellátást.

Szaktudásuk alapján a gondjaikra bízottak szomatikus-pszichés-szociális ápolásának-gondozásának tervezését, szervezését, kivitelezését, értékelését és az ápolás dokumentációját végzik. Önálló felelősséggel kiemelt szakápolási feladatokat is végeznek

Az ápolási szaktanteremben elsajátítható ismeretek:

Az ápolási folyamat, mint munkamódszer. Az alapvető emberi szükségletek felmérése, ápolási probléma. Az ápolás tervezése. Az ápolás végrehajtása, értékelése. Ápolási dokumentáció. Ágyazás formái (fennjáró, félig ülő betegnél). Ágyhuzatcsere (fennjáró, félig ülő, oldalra fordítható és fekvő betegnél). Mozgás és helyes testtartás, a mobilizálás lépései, kényelmi eszközök. Higiénés szükségletek kielégítése. Decubitus megelőzése. Váladékürítés. Váladékok vizsgálatra küldése. Széklet, vizelet megfigyelése, általános vizsgálata. Táplálkozás szükségletének kielégítése fennjáró betegnél, fekvő betegnél, TPT, szondatáplálás.

A hallgatóknak meg kell tanulniuk azt, mi az ápoló felelőssége, illetve melyek az alapvető ápolási feladatok az egészségügyi ellátáson belül. Fel kell ismerniük és értelmezniük a páciens igényeit és önállóan, együttműködve reagálni, cselekedni.

Az elmúlt év fejlesztései során a szaktantermi képzés kiegészült egy számítógép vezérelt Metiman paciens szimulációs babával is, amelyen a hallgatók számos beavatkozást gyakorolhatnak.

A hallgatóknak meg kell ismerniük a szakszerű betegellátás eszközeit, felszereléseit és azok tisztántartásának módját, képesnek kell lenniük a betegvezetés kivitelezésére, a szakma gyakorlására a klinikai demonstrációs egységekben. Az ápolás önálló funkcióit tekintve képesek az alapvető emberi szükségletek felmérésére és kielégítésére.

A kórházi osztályokon töltött gyakorlatok célja, hogy a hallgatók megismerjék a fekvőbeteg ápolásának gyakorlati alapjait. Az alapozó tantárgyakra építve sajátítják el az ápolással kapcsolatos teendőket. Fel kell ismerniük a betegségből adódó szükségleteket, és érvényesíteni a személyiség központú ápolást. Megismerik az osztályok felépítését, működését, a higiénés előírásokat és azok betartásának lehetőségeit. Bekapcsolódnak és aktívan részt vesznek a betegellátásban, a mindennapos beavatkozások elvégzésében. Megismerik a speciális eszközös és diagnosztikus eljárásokat. Megismerik a betegdokumentáció részeit, illetve megtanulják, hogyan kell vezetni az ápolási dokumentációt. A hallgatók megismerik a leggyakoribb és legfontosabb belgyógyászati, sebészeti, gyermekgyógyászati, pszichiátriai, neurológiai, nőgyógyászati betegségek klinikai lefolyását, a speciális tüneteket és az ezek kapcsán felmerülő szükségleteket, az alkalmazható gyógykezeléseket. Fel kell ismerniük a betegségek szövődményeit, ellátni a prevenció feladatokat. Segítségnyújtanak az egyes vizsgálatoknál, képesek gyógyszerelni az orvos utasításai alapján. Képesek lesznek a betegséggel kapcsolatos életmódbeli tanácsadásra, megismerik a rehabilitációs lehetőségeket, a beteg számára értékes információkat tudnak nyújtani. Az interdiszciplináris team aktív tagjává válnak.

A hallgatók a gyakorlati naplóban rögzítik a megfigyelt, segítséggel vagy önállóan elvégzett ápolási feladatokat, beavatkozásokat. A gyakorlati munkát a kórház területén dolgozó gyakorlati oktatók és kijelölt mentorok segítik, feladatuk a különböző osztályokon, részlegeken folyó ápolási munkafolyamat megismertetése a hallgatókkal, és a hallgatók minél teljesebb bevonása a mindennapos ápolási tevékenységekbe, az osztályokon folyó team munkába. A hallgatók munkáját a gyakorlati idő letöltése után írásban, (szövegesen és érdemjeggyel) minősítik. Segítik a

hallgatókat a gyakorlati időt lezáró gyakorlati vizsgára történő felkészülésében, és részt vesznek a vizsga lebonyolításában is.

A hallgatók nagy része a kórházi gyakorlatot a nyíregyházi Jósa András Oktató Kórház osztályain teljesíti, és a gyakorlati záróvizsga helyszíne is itt van. De lehetőségük van arra is, hogy az általuk választott, és a karral együttműködési szerződés alatt álló területi kórházakban, illetve a Debreceni Egyetem klinikáin töltsék le a gyakorlatukat.

Az orientációs gyakorlatra a VIII. félévben kerül sor az Összefüggő Szakmai Gyakorlat keretén belül. A gyakorlati hely megválasztása egyéni orientáció szerint történik, lehetőség van olyan specializációk választására is (Idősek Otthona, az ápolás egyéb területei: járóbeteg ellátás, diagnosztika, országos intézetek specialitásai stb.), melyek a későbbi pályaszocializációt, illetve munkahelyválasztást segítik.

A gyakorlati oktatás célja, hogy a diploma megszerzése után a végzett hallgatók aktív és teljes értékű dolgozóivá tudjanak válni egy egészségügyi teamnek.

Egészségügyi szervező képzés

A szakmai tantárgyak gyakorlati részének tudásanyagát a hallgatók a Microsoft Office alkalmazásai segítségével sajátítják el. A képzés 5-6. szemeszterében az informatikai megoldásokat nyújtó cégekkel kötött hosszú távú együttműködési megállapodásra alapozva több egészségügyi informatikai alkalmazás is oktatásra kerül. Az 5. félévben a tematika részét képezi az egészségügyi alapellátás információs igényét biztosító PraxisPro, TETFOG és a Védőnői információs rendszerek.

A 6. félévben az egészségügyi szakellátás hazai megoldásai közül a GlobeNet Zrt. Medworks rendszerét, az ISH Informatika Kft. MedSolution rendszerét és a Meditcom Kft. Meditcom rendszerét ismerhetik meg a hallgatók. Ez komoly előnyt jelent számukra a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben.

A demonstrátorok a kar tudományos kutató munkájának elmélyítését, valamint a tanszéki tevékenységet segítő munkát látnak el. A demonstratori tevékenység a képzésben résztvevő 3. évfolyamos hallgatók számára ajánlott. A hallgatók a nagy létszámú hallgatói csoportok kialakulása esetén a gyakorlati képzésben is segítik a tanszék munkáját.

Az egészségügyi szervező képzés 7. félévében a végzés előtt szakmai gyakorlat teljesítésére kötelezettek a hallgatók. A gyakorlat célja a képzés során megszerzett ismeretek elmélyítése, gyakorlatban való alkalmazása. A hallgatók az intézeti gyakorlat során az elméleti ismereteik gyakorlati alkalmazását valósítják meg, szakemberek bevonásával. A gyakorlat célja olyan tevékenységek gyakoroltatása, amely segíti a záróvizsgára való felkészülést, valamint megkönnyíti a munkába állást. A hallgatóknak irányítással és önállóan kell elvégezni az egészségügyi adminisztrációs, szervezési, egészségügyi szoftverüzemeltetési feladatokat. A gyakorlat célja továbbá, hogy a napi munka során a hallgatók a napi gyakorlatban alkalmazhassák az egészségügyi alapismereteiket, továbbfejlesszék informatikai ismereteiket, kommunikációs képességüket. A gyakorlatvezető irányítása mellett elvárás, hogy a hallgató ismerkedjen meg az adott intézmény szervezeti felépítésével, az intézmény munkafolyamataival, azok informatikai támogatásával. A gyakorlat során a hallgatók ismerjék meg az intézet gazdálkodását, statisztikai adatok feldolgozásának menetét, a minőségbiztosítás eszközeit, az ügyintézés menetét. A hallgató aktívan vegyen részt az adatok tárolásában, rögzítésében, adatok feldolgozásában, szolgáltatásában, az egészségügyi szoftverek üzemeltetésében és felügyeletében. A hallgatók megismerik az iratok tárolásának, iktatásának, regisztrálásának módjait, eszközeit. A hallgatók az ügyviteli feladatokon belül gyakorolják a számítógép, a fénymásológépek, a telefonok, személyi hívók és az IT eszközök használatát. A

hallgatók az intézeti szakmai gyakorlaton gyakorolják a hivatalos levelezést, az intézeten belül előforduló formanyomtatványok kitöltését.

A nappali tagozatos hallgatóknak 420 óra, a levelező tagozatos hallgatóknak 160 óra a kötelezően teljesítendő szakmai gyakorlat. A gyakorlat során a képzési formától függően a tantárgyi programban meghatározott időt kell eltölteni 2 szakirány-specifikus területhez kapcsolódó munkahelyen. A szakmai gyakorlat intézményben letöltendő részét a hallgatók a következő gyakorlati helyek valamelyikén tölthetik le: az egészségügyi szakellátás területén működő egészségügyi intézmények; Országos Egészségbiztosítási Pénztár, illetve Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve, Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, vagy a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság.

A GlobeNet Zrt., az ISH Informatika Kft., illetve a MeditCom Kft. előzetes pályáztatás után biztosít lehetőséget a tehetséges hallgatók számára a szakmai gyakorlati kötelezettség teljesítésére. A cégek több esetben lehetőséget biztosítottak a kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatók továbbfoglalkoztatására is.

Mentőtiszt képzés

A mentőtiszt képzés számára az országban először a karon, osztrák minta alapján került kialakításra egy rohamkocsi makett. Ez a makett méreteiben, felszereltségében pontosan megegyezik a vonatkozó szabványban előírt OMSZ által használt gépkocsival és eszközökkel. (A 20/1998. /VI.3./ NM rendelet rögzíti a mentőjárművekre vonatkozó normákat és felszerelésre vonatkozó előírásokat). Ennek figyelembe vételével a rohamkocsi makett az alábbi felszereléseket tartalmazza:

megfelelő méretű hordágy, gyógyszerek, eszközök elhelyezésére szolgáló szekrények, tárolók, a betegek (sérültek) kimentésére szolgáló

lapáthordágy, gerinclap (Spine Board), vákuummatrac, nyaki gerinc rögzítő eszközök (Stifneck), Cramer sínek, pneumatikus sínek, vérzések, sebzések ellátásához különböző méretű steril és nem steril kötszerek, a légút biztosítás, felszabadítás eszközei (garattubusok, laryngeális maszkok, intubációs laryngeális maszkok, kombitubusok, motoros szívó, laryngoscop, endotracheális tubusok), lélegeztetés eszközei (felnőtt és gyermek öntelődő ballonok maszkkal, lélegeztető gép, oxigén reduktor), a pontos gyógyszeradagoláshoz szükséges infúziós pumpa, EKG-defibrillátor egység, külső pacemaker, félautomata defibrillátor (AED).

Rendelkezésre állnak a vénás és intraosseális út biztosításának eszközei (tűk, fecskendők, vénás kanülök, centrális vénás szettek, io. fűrök).

Elhelyezésre kerültek a sürgősségi belgyógyászati, baleseti kórképekben és az újraélesztésben alkalmazott az Országos Mentőszolgálatnál rendszeresített gyógyszerek, a légmell ellátásához szükséges szett (Pleurocath), az általános betegvizsgálat eszközei (sztetoszkóp, vérnyomásmérő, lázmérő, reflexkalapács, pupillalámpa stb.).

A szülésvezetéshez, valamint az újszülött és a mérgezett betegek ellátásához (gyomormosó felszerelés, gyógyszerek) szükséges eszközök is rendelkezésre állnak.

Ebben a gyakorlóteremben működik egy számítógéppel vezérelt úgynevezett Megacode imitációs baba is. A hozzátartozó hardver és szoftverek segítségével gyakorlatilag bármilyen rosszulletet, EKG elváltozást imitálni lehet. Ezek ellátása, beleértve bizonyos invazív beavatkozásokat is, modellezhető a fent felsorolt eszközök segítségével, az ellátás hatékonyságát számítógéppel lehet nyomon követni és ellenőrizni.

A másik gyakorlóteremben egyes részfeladatok begyakorlására, a rendszeresített mentéstechnikai eszközök megismerésére, használatára nyílik lehetőség: intubáció (eszközzel történő légútbiztosítás), különböző kötözési technikák elsajátítása, újraélesztés gyakorlása, egyéb sérülések

felismerése, megfelelő szintű ellátása, infúzió bekötése, különböző immobilizációs technikák elsajátítása.

A képzés utolsó évében a hallgatók egy összességében 420 órás összefüggő szakmai gyakorlaton vesznek részt, amelynek területei a következők:

- SBO gyakorlat (112 óra),
- Traumatológiai osztályos gyakorlat (56 óra),
- Gyermekgyógyászati osztályos gyakorlat (84 óra),
- Szülészeti osztályos gyakorlat (84 óra),
- Intenzív betegellátási osztályos gyakorlat (84 óra)

Ezt egészíti ki egy 140 órás rohamkocsis zárógyakorlat.

Szülésznő képzés

A szülésznői szaktanterem segíti a szülésznőhallgatók szülészeti, nőgyógyászati és ápolástani tantárgy gyakorlati oktatását. A szaktanterem kialakításával és folyamatos fejlesztésével lehetőség van az alapápolási feladatok gyakorlására és a speciális szakápolás feladatok elsajátítására.

A tanterem berendezése (nőgyógyászati vizsgáló asztal) szülészeti-, hüvelyvizsgáló modell, és eszközökkel, műszerekkel történő felszerelése biztosítja a hallgatók számára azokat a körülményeket, amelyekkel kórházi gyakorlatuk során találkozhatnak.

A hallgatóknak lehetőségük van elsajátítani azon eszközök használatát is, amelyekkel későbbi munkájuk során találkozhatnak (pl.: vérvételi eszközök, szülészeti műszerek, Doppler készülék, vérnyomásmérő, vércukormérő stb.).

A szülésznőhallgatók kórházi gyakorlata most már több intézményben valósul meg a nagy hallgatói létszám miatt. Szoros együttműködés, jó kapcsolattartás van a kisvárdai, fehérgyarmati, miskolci és debreceni szüléset-nőgyógyászati osztállyal.

A szakmai osztályos gyakorlatok sebészetben, belgyógyászatban, a Várandós gondozóban, és a szüléset-nőgyógyászati osztályokon az alábbi területeken történnek: szülőszoba, gyermekágyas-, nőgyógyászati-, terhespathológiai részleg, újszülött-, gyermek-, műtő-intenzív osztály, szakambulancia (nőgyógyászati, várandós, sürgősségi, gyermeknőgyógyászat, menopausa szakrendelés, diabetes gondozó, NST labor, Ultrahang vizsgáló).

A szülésznő képzésben szintén az utolsó évben kerül sor egy 560 órás összefüggő szakmai gyakorlatra.

Védőnő képzés

A gyakorlatokat a hallgatók alapvetően két fő formában teljesíthetik: belső demonstrációs termekben megvalósuló gyakorlati foglalkozásokon, illetve külső szakmai gyakorlatokon. A külső gyakorlatok két fő területe a kórházi gyakorlatok és a védőnői körzetekben eltöltött területi szakmai gyakorlatok. Az oktatás a védőnői munkában közvetlenül hasznosítható gyakorlati ismeretek elsajátítására és készségek fejlesztésére

súlypontozott. A gyakorlati foglalkozások túlnyomó része megfelelő kórházi osztályokon, valamint területeken vagy védőnői körzetekben történik, városon és

falun. Az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek birtokában a hallgatók képesek lesznek munkájuk során a család- és közösség központú korszerű gondozás elvének és gyakorlatának alkalmazására elsősorban a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, és ifjúságvédelmi területen.

A demonstrációs tantermi gyakorlatok lebonyolítását szakirányunkon több korszerű, jól felszerelt szaktanterem segíti.

A csecsemőgondozási szaktanterem fő funkciója a csecsemőgondozás manuális és elméleti anyagának az elsajátítását biztosítja (készség szintig). Cél, hogy a hallgató ismerje meg és gyakorolja az újszülött fogadásának és elhelyezésének legideálisabb lehetőségeit, az alapvető gondozási műveleteket (fürdetés, pelenkázás, a csecsemő fogása, tartása, testméretek ellenőrzése), valamint a szoptatást és mesterséges táplálást, illetve annak segítését.

A tankonyhán a hallgatók megismerhetik és gyakorolhatják a csecsemő, a kisgyermek és a család egészséges táplálásának, az étrend összeállításának követelményeit, a konyhatechnikai eljárásokat, amelyek a korszerű táplálkozás igényeinek leginkább megfelelnek.

A védőnői módszertani szaktanterem nyújtotta lehetőségek módot adnak arra, hogy a védőnő hallgatókat felkészítsük a védőnői szakmódszertani feladatok (várandósgondozás, csecsemő és kisgyermekgondozás, iskolaegészségügyi ellátás stb.) ellátására, egészségfejlesztési tevékenység végzésére. A védőnői tevékenység ellátásához szükséges két fő helyszín (családok otthona, védőnői tanácsadó) leképezése volt az egyik fő cél a szaktanterem kialakításánál.

A területi (12 hét) és az iskolaegészségügyi (4 hét) gyakorlatot megelőzően a szak vezetői minden évben rendszeresen megszervezik a gyakorlatot előkészítő fórumot, majd az értékelést, ahol az oktató védőnők mellett a vezető védőnőknek is lehetőségük van jelezni észrevételeiket, javaslataikat,

visszajelezni a tapasztalatokat. 2008-ban került megalapításra a gyakorlatvezető védőnők munkáját elismerő emlékplakett, melyet évente azok a gyakorlatvezető védőnők vehetnek át, akik évről-évre fáradhatatlanul, szeretettel, maximális szakmai alapossággal készítik fel a hallgatókat a védőnői hivatásra.

Minden egészségtudományi képzésben résztvevő hallgató anatómiai és patológiai oktatását segíti a morfológiai szaktanterem. Számos műanyag eszköz, modell, torzó áll rendelkezésre, melyeken az emberi test makroszkópos felépítését a csontoktól kezdve, az izomrendszeren át a belső szervekig lehet megismerni. A szövettani tájékozódást a hallgatói mikroszkópok és a nagyszámú részben fiziológiás, anatómiai viszonyokat tükröző, részben patológias, különböző betegségeket szemléltető metszetek segítik. A megvásárolt A.D.A.M. oktatói anatómia szoftver az előadások, és a gyakorlatok képanyagának szemléletességét növeli. Hagyományosan jó kapcsolatot ápolunk a Jósa András Oktató Kórház Patológia Osztályával, ahol a szaktantermi ismeretek „élesben” történő kiegészítésével mélyíthetik el érdeklődő hallgatóink morfológiai tudásukat. A gyakorlati oktatás tehetséges felsőbb éves hallgatók, demonstrátorok bevonásával történik.

Szociális munkás képzés

A szociális képzések természetüknél fogva szintén a gyakorlatigényes képzésekhez tartoznak. Különösen helytálló ez a besorolás a szociális munka alapszakon, amely képzés a terepmunkára készíti fel a szociális munka alapszakos hallgatókat.

A szociális munka gyakorlatának tanítása a terepoktatáson keresztül valósul meg, ahol a diákoknak a szakma tanulásában nagy jelentősége van az ismeretek, készségek és értékek alkalmazásának a gyakorlatban. A képzőintézmény és a terep (praxis) közös érdeke a szakmát értő és cselekedni képes szakemberek képzése, akik felismerik a szociális problémákat és képesek a szociális munka eszközeit mozgósítani, módszereit felhasználni a kliensek érdekében.

A szociális munkások képzésében fontos szem előtt tartani, hogy a szociális munka oktatását és gyakorlatát jelentősen befolyásolják a társadalmi folyamatok, szociálpolitika válaszai a társadalmi kérdésekre, az egyéni szükségletek, a szükségletek kielégítésében szerepet játszó környezeti feltételek. A változások megértése mellett fontos, hogy a diákok megtanulják, és a gyakorlatban képesek legyenek alkalmazni a szakmai ismeretek és készségek mellett a szociális munka értékeit, különös tekintettel az emberi jogokra, az emberi méltóság tiszteletére és a társadalmi igazságosságra. A terepgyakorlatok közel hozzák a gyakornokhoz az emberi történeteket, a szükséglet hiányokat, a problémakezelésre és megelőzésre működő szolgáltatásokat, a szociális munka alkalmazását sokféle célcsoportnál és élethelyzetben. A terepgyakorlat olyan a gyakornoknak, mint egy térkép: irányítja figyelmét, befolyással van gondolkodására, cselekvésére, értékrendjére és vezeti őt a szakmatanulás útján. Az oktatók felelőssége, hogy milyen térkép kerül a kezükbe, és ők azt hogyan használják fel.

Szociális munka alapszakon a képzési idő 3,5 év, azaz a diákoknak 7 félév áll rendelkezésükre a szociális munka végzéséhez szükséges ismeretek, szakmai készségek és a szociális munka értékek tanulására az

alapképzésben. A képzési idő 1/3-ában a hallgatók gyakorlati és készségfejlesztő tantárgyakat tanulnak, ami jól mutatja, hogy a szociális munka tanításának központi területe a hallgatók terepmunkára történő felkészítése.

Az alapozó szakaszban a hallgató betekintést nyer a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatást (is) nyújtó intézmények működésébe. Megismeri az adott intézmény feladatát, szervezeti, működési struktúráját, helyét az adott társadalmi viszonyokban. A terepgyakorlat biztosítja, hogy a hallgató megismerje az intézmény klienskörét, az elméleti ismeretanyagban tanultak (szociális esetmunka, szociális csoportmunka, közösségi szociális munka) gyakorlati alkalmazását, az intézmény szolgáltatási stratégiáját, az ott dolgozó szociális munkát végzőket, a szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb intézményeket. Lehetőség nyílik az intézmény működési szabályzatának és szakmai programjának megismerésére, szociális munka eszközeinek, módszereinek, eljárási sajátosságainak feltérképezésére, az adott szociális terület, illetve intézmény szempontjából. A gyakorlatokat követő szemináriumok célja a szociális munka értékeinek megismertetése, a beavatkozások lehetséges eszközeinek és módszereinek átgondolása, a rendszerszemléletben való gondolkodás kialakítása, valamint a szakmai identitás kialakulásának elősegítése.

Az alapozó gyakorlatok célja, hogy bevezesse a gyakornokokat a szolgáltatások működésébe. Az ide tartozó gyakorlatok lehetőséget adnak a tereptanárnak ismeret átadásra és a gyakornok esetében saját élményű tapasztalatszerzésre, új ismeretek befogadására. Az alapozó terepgyakorlatok bevezetik a gyakornokot a szociális munka világába, ahol az emberek, az élethelyzetek, a problémák és a válaszok sokfélék, és ebben a sokszínűségben szükséges megtalálni a szociális munka lehetőségeit, alkalmazását.

Az alapozó gyakorlat 4 félévnyi időt jelent a gyakornokok tanulásában. A gyakornokok kiscsoportban (7-15 fő) tanulnak terepen.

Az alapozó szakaszban a gyakornokok megismerik a szociális munka különböző célcsoportjait, a szükségletek kielégítését segítő

szolgáltatásokat, szakmai módszereket. Az alapozó szakasz jelentőségét adja, hogy a későbbiekben az ismeretek elmélyítése az első négy félévben megismert célcsoportokra, szolgáltatásokra és módszerekre épül. Amennyiben gyakornokok a negyedik félév végére képessé válnak a rendszerszerű gondolkodásra, ismerik a szociális munka célcsoportjainak szükségleteit és szolgáltatások működését, abban az esetben egy erős alapra építhetjük a szociális munka módszerei alkalmazásának tanítását.

Az elmélyítő szakaszhoz tartozó tantárgyakban a hallgató mélyebb szakmai ismereteket szerez a szociális munkást végző intézményről. A hallgató az iskolán kívüli terepgyakorlatot teljes időben, egy terepintézményben tölti, - melyet előre egy megadott tereplistából választ ki - ahol részletesen megismeri az intézmény szakmai feladatait, szervezeti, működési struktúráját, helyét az adott társadalmi viszonyokban, az intézmény klienskörét, az elméleti ismeretanyag főbb módszereinek gyakorlati alkalmazását, az intézmény szolgáltatási stratégiáját, a kapcsolódó egyéb szociális szolgáltatást nyújtó intézményeket. A terepgyakorlat során a hallgatók tereptanári vezetés mellett a terepintézményben szokásos – a szociális munkás feladatköréhez tartozó résztevékenységeket végeznek, valamint szakmai készségeik és ismereteik elmélyítése, fejlesztése érdekében célzott feladatokat végeznek. Mindezen feladatok hozzájárulnak a hallgató féléves intenzív terepgyakorlatának előkészítéséhez.

Az elmélyítő szakaszban a gyakornokok tanulása egy szakmai területre fókuszál. Jellegét tekintve egyéni gyakorlat, ahol 1 tereptanár mellett 1-2 gyakornok tanul. A gyakornokok ismereteinek és szakmai készségeinek kipróbálása kezdődik el ebben a szakaszban.

A gyakornokok elsősorban a szociális esetmunka alkalmazását gyakorolják az elmélyítő szintű terepgyakorlaton. E mellett lehetőségük van más módszerekbe történő betekintésre is az időhatárokon belül. A szociális esetmunka alkalmazása széles körben elterjedt a szolgáltatásokban, ezért szükségszerű, hogy a gyakornokok képessé váljanak az esetmunka alkalmazására a problémakezelésben. A tereptanárok feladata a gyakornok számára tanulási helyzetet (helyzeteket) kialakítani, ahol a gyakornokok

tapasztalatokat szerezhettek és felhasználhatják korábban tanult ismereteiket, gyakorolhatják a szakmai készségeket figyelve az etikai szabályok megtartására.

Az integráló szakaszban a hallgatók intenzív terepgyakorlaton vesznek részt egy terepintézményben, teljes időben. A hallgatók tereptanári irányítás mellett a szociális munka elméleti ismereteit és módszereit alkalmazva, segítő készségeiket gyakorolva végeznek szakmai feladatokat. Az intenzív terepgyakorlat megfelelő forma arra, hogy a hallgatók szakmai ismeretei elmélyüljenek, az elmélet és gyakorlat integrálása a szolgáltatásokban kialakuljon, és a szakmai beavatkozások végzésében és a segítő szerep működésével kapcsolatosan gyakorlatot, tapasztalatot szerezzenek.

Az integráló típusú terepgyakorlat a gyakornok elméleti - gyakorlati ismereteit és jártasságát ötvözi, és a gyakornokot olyan tapasztalatokkal gazdagítja, amelyek átvihetők az elméletből a gyakorlatba és fordítva. Az integráló gyakorlatban a tereptanár fokozatosan engedi a gyakornokot részben önálló, később önálló munkavégzését.

A gyakornok ebben a félévben teljesíti a legmagasabb kredit értékben a tantárgyat. 30 kredit pontot tudhat magáénak az a gyakornok, aki eredményesen teljesíti a terepgyakorlatot.

Végül elérkezünk ahhoz az integráló típusú terepgyakorlathoz, ahol a gyakornok szociális csoportmunka és/vagy közösségi munka alkalmazásával segíti elő a változást hasonló problémákkal rendelkező klienscsoportok és közösségek életében. A terepintézmény fogalma ebben a félévben kibővül, hiszen nem kötődik feltétlenül intézményhez. Fontos, hogy a terep alkalmas legyen csoport-és közösségi munkára. Terep lehet olyan intézmény, ahol szociális munka csoportokkal, közösségi munka módszerek alkalmazására lehetőség van, és e módszerek felhasználása beilleszkedett a szociális munka intézményi gyakorlatába. Terep lehet olyan csoport vagy közösség, ahol a szociális munka jelenlétének, beavatkozásának létjogosultsága van. Terep lehet egy közösség, szegregátumban élő közösség, önsegítő csoport.

A Szociális munka gyakorlat tantárgynak kiemelkedő szerepe van a szociális munkát tanulók identitásának fejlődésében az elméleti ismeretek gyakorlatba történő alkalmazásában, a szakmai kompetenciák kialakulásában, a szakemberré válásban. Ez a tantárgy nem önmagában való, hiszen összekapcsolódik a szociális munkás tevékenységét jelentő kompetenciák kialakításában más tudományterületek ide tartozó ismereteivel.

©Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar

Szerkesztették: Fábíán Gergely és Ricsei Béla